

šepoty vykřiky

12

NEDĚLE 26. KVĚTNA 2019

Ak je prezidentom on, tak ďalším by pokojne mohol byť
aj Mickey Mouse.

MANFRED RIEDEL, REŽISÉR

RECENZE: Donald Trump

S. 3

Beginning of the end

Divadelná Flora sa opäť blíži ku koncu. Naše kritické hlasy sú síce vykričané, nadobudnutá eufória sa nám však bude ešte dlho (aspoň) šepotom pripomínať. Flora je radostrým aj namáhavým únikom z reality. Poskytuje jedinečnú príležitosť odhodit' všetky rutinné strasti každodenného života a naplno sa konfrontovať s poetickjšími aj podnetnejšími súženiami, ktoré i tento rok dominovali vo festivalových inscenáciách. Pochopiteľne se konfrontace neváže jenom na inscenace z programu, ale také na všechny účinkující v představeních a všechny další návštěvníky divadelních hodů v Olomouci. Díky za každé setkání se studenty z FloraLabu, za promíchání teoretiků a praktiků, a především za debaty z těchto konstelací vzniklých. Možno sa pýtate, kto tento fundovano-zábavný plátoť tvorí. Je pravda, že medzi divadlami a besedami sme sa často snažili zastihnúť rôzne gastro prevádzky v ich limitujúcich otváracích hodinách, no skutočne sme žili iba festivalovým programom. Naše redakční místnost, která během festivalových dní zažila krev, pot i slzy, schovaná v útrobách Konviktu, nám umožňovala při záchranných procházkách pro pivo nasávat ono specifické festivalové hemžení. Odlesky pospolitě atmosféry se nám snad podařilo zapasovat i do našich textů. O to nám koneckonců šlo, zachytit Floru v kontextu všech jejích tváří. A všetkých jej hlasov. Diktafony máme plné všemožných jazykov aj intonácií, ktoré nám každodenne pomáhali reflektovať festivalové dianie. Rôznorodosť, zakomponovaná v samotnom programe, sa tak preniesla aj do našich diváckych šepotov. Tie dotvárali nekone/očné dialógy a názorové konfrontácie. Divadelní Flora je zkrátka náš druhý, třetí, čtvrtý život, který v nás zůstane jako vzpomínka na dávný sen, k němuž se lze vrátit možná jen tancem Audrey Hornoové. Nebudeme si však jisti, jestli to byla noční můra nebo sladké snění. Perly sa už pomaly minuli a koniec nám dunením plechového bubienka dýcha na zátylky... A my zajtrajšiu hodinu vlkov snáď po 12 prebdených dňoch konečne prespíme.

Trump by si sám neotvoril ani dvere

BARBORA FORKOVIČOVÁ, DIANA PAVLAČKOVÁ A DOMINIKA ŠIROKÁ

V rámci tohtoročného festivalového programu mali premiéru hneď dva nemecké projekty. Po *Schreie und Flüstern* sme tak mohli vidieť aj dielo inšpirované knihou Donalda Trumpa *The Art of The Deal*. Pohľad na súčasného amerického prezidenta nám prostredníctvom jeho vlastných myšlienok poskytla skupina umelcov sústredených okolo mníchovského Rezidenztheater, najmä režisér Manfred Riedel a herec Aurel Manthei.

The Art of the Deal napísal Donald Trump v spoluautorstve s Tonym Schwarzom ešte v roku 1987. Prečo ste sa vo svojej inscenácii rozhodli spracovať práve túto knihu?

Ursula Demling: Pre túto predlohu sme sa rozhodli už len preto, ako dobre znie jej názov. A to dokonca ešte predtým, ako sme ju vôbec prečítali. Pôvodne sme z nej chceli spraviť niečo na štýl skeču, ktorý by sa podobal scénickému čítaniu *Mein Kampf* Helmutom Qualtingerom. Mysleli sme si, že by sme mohli objaviť nejaké paralely medzi Hitlerom a Trumpom. Keď sme si ale knihu prečítali, zistili sme, že to nebude možné. Nie je vôbec taká ostrá ako jej názov.

Ako ste s knihou ďalej pracovali, keďže vo výsledku tvorí jej text väčšinu inscenácie?

Manfred Riedel: Chceli sme prezentovať Trumpove autentické výroky a výraznejšie ich neupravovať. Jeho kniha presne ukazuje, ako vidí svet a ako rozmýšľa. Už v čase, keď napísal túto knihu, si mali ľudia uvedomiť, že by ho nemali voliť za prezidenta.

Načrtli ste možnú paralelu medzi Hitlerom a Trumpom. Pri zobrazovaní oboch mužov často dochádza ku karikatúre. Aurel, čo si sa pokúšal akcentovať pri stvárňovaní Donalda Trumpa ty?

Aurel Manthei: Chcel som hlavne čítať slová, ktoré on sám napísal. V nich je obsiahnuté všetko a netreba k tomu pridávať nijaký zosmiešňujúci element. Chcel som poukázať na jeho vlastnú bizarnosť. Každý deň ho vidíme v televízii a nechápeme, ako môže hovoriť také blbosti. V tom je tá absurdita. Nieкто ako Trump je dnes jedným z najmocnejších mužov sveta. Neustále sa pýtam, čo sa stalo a ako sme to dopustili. Myslím si, že dôvodom je náš vlastný nezaujem. Nepochopiteľnosť celej tejto situácie bola taká veľká, že k hereckému stvárneniu už nebolo treba pridávať nič iné extrémne.

Akú úlohu v tomto prípade zohrala postava Melanie, Trumpovej manželky? Ako ste pristupovali k jej stvárneniu?

Eva-Maria Kapser: Aj toto je veľmi absurdná situácia. Musíte si predstaviť, že ste manželkou muža, ktorý sa o ženách do médií vyjadruje strašne dehonestujúco. Naopak, on od vás má absolútnu podporu. Snažila som sa prísť na to, čo sa asi odohráva v hlave tejto ženy a ako si to vôbec dokáže obhájiť. Pri tom všetkom je stále prvou dámou, ktorá by mala byť vzorom pre celú spoločnosť. Mám dojem, že žije vo svete, ktorému vôbec nerozumie. Vo výsledku tak iba technicky naplňuje svoju funkciu.

Donald Trump bol vo vašej inscenácii obkolesený rôznymi popkultúrnymi fenoménmi. Na javisku boli neustále zapnuté televízne obrazovky, na ktorých sme videli kreslené postavičky, porno alebo aj Mitcha Buchannona. Naznačujete, že prezident Trump patrí medzi nich?

M. R.: Donald Trump nie je len na vrchole popkultúry, je na vrchole kapitalizmu. Chceme tým povedať, že ak je prezidentom on, tak ďalším by pokojne mohol byť aj Mickey Mouse.

A. M.: Tento muž je najmocnejším človekom na svete. Naozaj by som radšej mal za prezidenta Luckyho Lukea. Ten má osobnosť, rozmýšľa a je férový. Nedokážem ani opísať, aké je strašné, že tento muž má tak veľkú moc. Je to nebezpečné a absurdné.

Nie sú tieto popkultúrne ikony stereotypné? Nevytvárajú obraz, ktorý máme my, Európania o Amerike práve na základe filmov, televíznych seriálov alebo obchodných reťazcov? A nie je tento obraz plochý?

M. R.: Aj zem je plochá! (smiech)

A. M.: Áno, je plochý. Pri zobrazovaní Donalda Trumpa sme sa chceli aj zabaviť. To, čo je za tým, je však neuveriteľná, desivá realita.

Našli ste pri práci s textom Donalda Trumpa aj niečo, s čím ste súhlasili? Bol pre vás po prečítaní textu jednoduchšie pochopiť, prečo ho niektorí ľudia uznávajú a volia?

M. R.: Bol pre nás dôležitý neustále zotrvať ohľadom Trumpovej osoby v neistote. Nemali sme žiadne skúšky, iba jedno stretnutie. Chceli sme na vlastnej koži zažiť, aké je pre Trumpa postaviť sa pred mikrofón a rozprávať. Čokoľvek sa stane, stane sa. Snažili sme sa priblížiť esencii jeho vládnutia.

A. M.: Je až fascinujúce, ako často na otázky odpovedá: „Neviem.“ Keď ho konfrontujú s faktami, on neváha protirečiť a bez okolkov povie: „Máte nesprávne informácie.“ Používa slovnú zásobu, ktorá obsahuje asi 40 slov. Moja štvorročná dcéra sa vyjadruje pomocou viac slov než on.

V inscenácii *Press Paradox*, ktorá sa objavila v programe tohtoročnej Divadelnej Flory, jej tvorcovia okrem iného označili Putinov spôsob vládnutia za infantilný. Vy vo svojej inscenácii tiež pracujete s podobným motívom.

A. M.: Putin študoval v Nemecku, plynule rozpráva asi štyrmi svetovými jazykmi. On presne vie, čo robí. Trump by si sám neotvoril ani dvere. Stál by pred nimi a čakal, kým mu ich nieкто neotvorí.

Za kolektívnu inscenáciu *Donald Trump – The Art of the Deal* stojí skupina tvorcov dlhodobou spojených s mníchovskou inštitúciou Residenztheater, resp. s umeleckou kolóniou DomagkAteliers. Inscenačný tím tvorí režisér Manfred Riedel, dramaturgička Ursula Demling, herec Aurel Manthei a herečka Eva-Maria Kapser.

Trumpovské monstrum v německé intenzitě

EMA ŠLECHTOVÁ

Žijeme v době motivace. Lektori jógy, self-help příručky i citáty na sociálních sítích nás válcují ze všech stran. Donald Trump však předběhl trend a svou knihu *The Art of the Deal*, v níž radí, jak se stát úspěšným businessmanem, vydal již v roce 1987. Kolektiv mnichovských tvůrců v čele s režisérem Manfredem Riedelem se rozhodl tento text performativně zpracovat a poukázat na nesmyslnost knihy i jednání Trumpa samotného. Skrz záplavu nicneříkajících fráží a výrazných videozáběrů americké pop kultury vedou diváka k tázání se sebe sama: Jak je možné, že se tato kreatura stala jedním z nevlivnějších mužů světa?

Aurel Manthei jako Donald Trump v červených trenýrkách namísto kšiltovky se nepokouší o konkrétní karikaturu amerického prezidenta. Jeho role je spíše obecnější kritikou – pije pivo, hlasitě krká, kouří jednu cigaretu za druhou, šňupe kokain, a zatímco předčítá své poučky, cpe si do pusy hamburgery z McDonalds. Člověk, kterého na scéně ztělesňuje, je arogantní a odporný. Větší míra zesměšnění by nedala tak dobře vyniknout textu, který mluví sám za sebe – „pomatené“ věty bez obsahu a podrobný harmonogram Trumpova pracovního dne dokonale postačí. Inscenace se možná explicitněji opírá do Spojených států – tedy do společenství, které sebou nechává manipulovat a multimiliardáře si jako hlavu státu dobrovolně zvolilo. Podobné vzorce však můžeme najít napříč světovou historií i současnou Evropou. Inscenátoři se nezdráhají v tomto kontextu odkazovat například i k Adolfovi Hitlerovi a předválečnému Německu.

Na několika televizích běží současně sekvence z americké televize, animace ze studií Walta Disneyho, politicky stylizované porno s Hilary Clinton, záběry se Sylvesterem Stallonem a Arnol-

dem Schwarzeneggerem, ale samozřejmě i sestřih z proslavů samotného prezidenta. Divák se ocitá v pozici, ve které se pravděpodobně nachází spousta amerických občanů, a konzumuje mediální odpad chtě nechtě. Zářící obrazovky totiž pozornost spolehlivě přitahují. Frustrace, kterou dvě hodiny intenzivní textové a audiovizuální palby vyvolávají, je mrazivě autentická. Videá však mají ještě jednu funkci. V určitých chvílích se hlas Trumpa z obrazovky dostává do konfliktu s Trumpem-Aurelem na jevišti tím, že ho přehlušuje. Tuto situaci lze číst jako odkaz ke skutečnosti, že tento člověk ani nepotřebuje být zesměšňován, protože je v tomto ohledu poměrně soběstačný.

V zadním plánu prostoru scény i tématu se pohybují Eva-Maria Kapser jako Melania Trump a postava s obrovskou hlavovou, maskou dítěte. Manželka vrší na podlaze dlouhé pruhy zlaté fólie, která odráží světlo stejně jako její flitrové šaty. Pozice mladé ženy, možná interpretovatelná jako zlatokopka, je degradována na plytkého poskoka, který občasně podrží svému choti burger u pusy a znovu a znovu přijímá nabídku stát se Donaldovou ženou. Ten totiž pravidelně zapomíná, že nějakou partnerku, natož syna Donnyho vůbec má. Inscenátoři tím vkládají do tvaru také rozměr Trumpova osobního života, který je podobně alarmující jako ten veřejný. Zároveň jde pořád o kulisu, která pouze dotváří celkový vjem. Donald Trump přece není jen státníkem, obchodníkem, ale i člověkem, který navíc často své osobní a subjektivní názory pouští do světa. Odpor, který v divákově postupně vzniká se vývojem inscenace jen prohlubuje. Jedno z Trumpových motivačních hesel „Think bigger!“ nakonec spíše navádí k zamyšlení. Neměli bychom se na svět koukat ve větším měřítku? Jak jinak máme šanci se před populisty a manipulátory ubránit?

Šepoty publika

Tvorcovia nám dokazujú, že z nášho kontextu nemáme kapacitu pochopiť, prečo sa Trump stal americkým prezidentom. Avšak práve na základe ich záverečného gesta, keď sa priklonili k úryvku od Heinerja Müllera a k jeho odkazu, si myslím, že majú tiež túžbu nachádzať príčiny a riešenia tohto aktuálneho populistického stavu.

Jakub

Chcela by som vyzdvihnúť predovšetkým scénografiu, ktorá bola veľmi impozantná. Inscenácia bola pre mňa čitateľná, ale dianie na javisku ma miestami urážalo. Režijný koncept, ktorý pozostával z čítania textu z papierov, považujem za nudný.

Ružena

Hluché miesta inscenácie neustále držal nad vodou výborný herecký výkon Aurela Mantheina. Aj napriek tomu však dĺžka a nevyplnené pasáže jeho improvizácií by potrebovali dramaturgickú úpravu, aby bol finálny tvar celistvejší.

František

Inscenace vycházející z hloupého textu, který zůstal hloupý a nic mi neřekl. To, že Donald Trump nemá všech pět pohromadě, jsem věděla i o dvě hodiny dřív. Moje přijetí inscenace ovlivnilo i to, že už končíme a já začínám být unavená a na nějakou dobu zase nasycená politickým divadlem. Myslím, že dnešní doba a systém takové divadlo vyžaduje a potřebuje, ale je potřeba umět si ho rozumně dávkovat a vybírat. Život Donalda Trumpa a jeho samolibé řeči mě vlastně nezajímají a probouzí ve mně akorát agresi.

Nikola

NEDĚLE 26. 5.

14:00–15:45 | Konvikt | filmový sál
HLEDÁNÍ INGVARA BERGMANA
(Německo, Francie 2018 | režie: Margarethe von Trotta)

16:00–17:15 | Café na cucky
SCHREIE UND FLÜSTERN
Studentský SEMINÁŘ v rámci programu FloraLab.

19:00–21:10 | Moravské divadlo
Günter Grass
DIE BLECHTROMMEL | PLECHOVÝ BUBÍNEK
Berliner Ensemble
Nadčasové zpracování stěžejní prózy německého nositele Nobelovy ceny. Kongeniální redukce monumentálního románu v úpravě a režii Olivera Reeseho – šéfa jedné z nejrespektovanějších evropských divadelních scén. Fenomenální výkon Nica Holonicse v životní roli Oskara Matzeratha, který se rozhodl nikdy nevstoupit do světa dospělých...
Po otitulkovaném představení v němčině následuje BESEDA.

Kontexty, spolubytí a slast!

JAN DOLEŽEL

Schreie und Flüstern mnichovského souboru Fritz Cavallo nelze snadno kategorizovat jako inscenaci a pozdní večer v Konviktu už vůbec ne jako její představení. Naopak snadné by bylo onálepkovat tento projekt jako performanci. Autorský tým se však ve skutečnosti pohybuje v prostoru mezi oběma póly. Textová předloha je částečně pevně určena, ale na druhou stranu se pracuje i s mnoha momenty, které jsou výsledkem spontánní improvizace. Otevírá se tak prostor pro volné počínání herců a jejich spolubytí s publikem.

Už při příchodu do sálu je jasné, že tento večer bude mít mnoho neznámých, ale záleží jenom na divákovi, zdali se je rozhodne přijmout. Do podkrovního prostoru se vchází prakticky za úplné tmy, jediným zdrojem světla je projekce na plátně, které odděluje poslední třetinu sálu od hlediště. Co se děje za ní je nám zprostředkováno pomocí kamery (Josef Motzet). Vidíme zakouřený pokojík s pohovkou, několika křesly, konferenčním stolem a mnoho lahví od různých druhů alkoholu. Vypadá to jako správné party doupe někdy kolem šesté hodiny ranní, jeho obyvatelé už jenom tak polehávají, občas si zapálí cigaretu. Atmosféru tomu všemu dodávají klidné kytarové tóny (Jaromír Zezula). Obraz najednou vypadne, na plátně se objeví variace na zrnění a sdělení o pošramocení dnešního člověka medializovanou realitou – načez přichází Pätzold osvětlený projekcí a třemi malými televizemi ohraničujícími předscénu.

Úvodní část ustanovuje historické zařazení – Franz Pätzold čte dopisy vojáků z bojišť první světové války. Monotonnost příběhů vojáků drží diváčkou pozornost jenom díky jeho uhrančivé

tvrdé dikci. Pak přijde první výrazná změna „střihovité“ kompozice. Záběry z filmu Dziga Vertova *Человек с киноаппаратом* (*Muž s kinoaparátom*) vystřídají záběry z války ve Vietnamu, doprovázené nahlas znějící písní *Gimme Shelter* od Rolling Stones. Asociace války se za slov „War, children, it's just a shot away“ posunuje dál.

Takovýmto popisem zážitku bez interpretace by šlo pokračovat do nekonečna, a k tomu ještě s vědomím, že nikdy nezachytím všechno a stanu se tak jedním ze ztracenců dnešního světa, což bezpochyby platí, ale pro spojení s dílem to má nízkou hodnotu. Zážitek funguje jedině v momentě, kdy se divák rozhodne řetězce asociací dál ve vlastní myslí rozvíjet, nikoliv se nad všemi přes sebe vrstvenými motivy racionálně pozastavovat.

Z výše zmíněného by se mohlo zdát, že celek je nahodilý, ale je tomu přesně naopak. V komplikované kompozici se točí explicitní a implicitní motivy, jež se spojují až vkladem diváků, a to nikoliv na popud od inscenátorů, jak jsme na to ve většině případů zvyklí u nás. Spojuje se Velká válka, Vietnam, improvizovaná scéna absurdního vyznávání lásky před smrtí s otázkou, kdy mají ženy psát mužům na frontu... *Schreie und Flüstern* potřebuje diváka (v partnerském slova smyslu) jako žádné jiné divadlo, které jsme mohli v programu letošní Flory vidět.

Implicitní jsou pak různé odkazy spojené s kořeny divadelní skupiny Fritz Cavallo München, takže když zazní *Gimme Shelter*, vybaví se nám Castorfův *Baal* (Residenztheater, 2015), což připraví půdu pro citaci replik z Brechtova

Šepoty publika

Byl to hrozně velký punk. Šlo z toho cítit, že šlo o dost velkou improvizaci, což bylo vidět i na titulcích. Vnímala jsem to jako pěkné odreagování po dnešních inscenacích.

Klára

Jsem nadšená, ale nevím proč.

Marie

Mám z toho v hlavě docela zmatek. Pořád mě, že navzdory velké míře improvizace se herci přizpůsobili situaci a plynule přecházeli mezi němčinou a angličtinou. Práce se zcizením byla super, ale interpretačně to budu ještě zpracovávat. Rozhodně to bylo kontroverzní a zajímavé. Mám o čem přemýšlet.

Tomáš

debutu v závěru. Pokud zůstaneme u Castorfa spojují se Pätzoldova slova v češtině (citace ze *Švejka*) s Mnichovskou inscenací *Die Abenteuer des guten Soldaten Švejk im Weltkrieg* (Residenztheater, 2016), kde Pätzold ztvárnil Oblajtnanta Lukáše.

Kontexty se proplétají a skvělá atmosféra naplňuje sál. A přitom je ústředním tématem válka, smrt, a především ztracenost ve světě, neschopnost orientace, odcizení se od sebe a také od planety, na které žijeme. Nelze než konstatovat, že se na Floře zrodila velká věc a „velké, tiché, bledé nebe stálo opodál, mladá, nahé, mocné, zázrak nad zázrak“ a není cítit nic než slast.

Divadlo je způsob, jak měnit společnost zespodu

BARBORA KAŠPAROVÁ

Jakkoliv to zůstává festivalovým divákům skryto, i off program má svého autora, respektive autorku – Janu Jurkasovou. Již druhým rokem je popsána pod výběrem divadelních produkcí zaměřených na okrajové skupiny společnosti. Tím spíš, že dopolední představení často opomíjíme, je obohacující se dozvědět, proč by neměla ujít naší pozornosti.

V rámci letošního ročníku jsme mohli vidět nejen představení pro děti, ale i divadlo lidí se zdravotním postižením (Divadlo Aldente a Divadlo Lopota) a seniorů (Dramatický kurz SENior). Jaké místo má na festivalu tato dramaturgická linie a co je jejím cílem?

Divadlo jako takové vychází ze společnosti a ke společnosti zase promlouvá. Žádné věkové skupiny, děti ani senioři, ani lidé se specifickými potřebami by dle mého názoru neměli být ze zaměření festivalu vyloučeni, na což se výběrem inscenací snažím poukázat. Cílem je upozornit na to, že divadlo lze tvořit napříč spektrem celé společnosti.

Jakými kritérii se při výběru projektů do off programu řídíš?

Nejdůležitější je, když vidíte, že lidé různého věku a zdravotního či sociálního znevýhodnění jsou na scéně rádi a chtějí skrze sebe sdělovat myšlenku či postoj, což jim do velké míry umožňuje člověk, který je vede. Zároveň sebou nechám prostoupit téma festivalu. Samozřejmě není záměrem jej zcela naplnit, ale myslím si, že jistá bergmanovská existenciální esence v letos prezentovaných dílech obsažena je. Důležité je i to, že každý k tvorbě a práci přistupujeme trochu jinak, snažím se ukazovat tvůrčí přístupy v plné šíři. Stejně jako jsou různí lidé, je různá i tvorba.

Na festivalech formátu Divadelní Flory většinou převažuje program zohledňující primárně estetickou či tematickou stránku umění. Čím podle tebe mohou tyto formy divadla, zaměřené spíše na sociální stránku věci, obohatit většinovou společnost?

Společnosti to může poskytnout větší otevřenost vůči jinakosti. Je to způsob, jak měnit společnost zespodu. Pokud se dějí nějaké změny na politické sféře, někde daleko, kam nedohlédneme, můžeme nabýt pocitu, že se nás to sice týká, ale velmi těžko to můžeme ovlivnit. V momentě, kdy společnost začneme měnit zespodu, se myšlenka otevřenosti, multikulturalnosti a pluralitnosti prosazuje mnohem lépe. Tyto formy divadla jsou jedním z prostředků, jak to sdělovat a proměňovat společnost, neboť naše tvorba vede ke kritickému myšlení. V momentě, kdy se učím vyvozovat nové závěry, třeba prostřednictvím divadla, které mi může nabídnout

množství řešení na můj vlastní problém, mohu měnit věci i ve svém vlastním životě. Tím pak mohu navíc ovlivnit i někoho dalšího, čímž může vzniknout řetězová reakce.

Často si i my sami, zdraví lidé, sebou neseme strachy, máme individuální hranice a jsme ovlivněni různým poznáním. Většinová společnost se liší od té okrajové jen tím, že ovládá mechanismy, jak problémy přijmout. Jen uvědomění si vlastních obav mi umožní s nimi pracovat a přijmout je jako partnera. Sebereflexe a pnutí chtějí to změnit je to, čím disponujeme. Děti, nebo lidé se zdravotním postižením potřebují k těmto mechanismům nějakého průvodce, který jim pomůže učít se je ovládat.

V čem je „divadelní tvorba“ pro tyto sociální skupiny přínosná?

Toho, co všechno různým skupinám divadlo přináší, je obrovská šíře. Odpočinu si, něco poznám či pochopím. Fikce a skutečnost je v rámci tvůrčího procesu v neustálé rovnováze. Učíme se o sobě, ale skrze sebe i o tom, co se děje kolem nás. Pro mě je ještě důležité, aby to „o sobě“ bylo i v harmonii s uměleckým rozvojem. Zvědomování vlastního fyzického umožní i změnu v poznání sebe sama. Senioři například najednou získají odvahu jít na úřad a vyřídít si něco potřebného. Když pracuji ve fikci a s jednáním ve fikci, mohu od situace odstoupit a podívat se na to, co jsem udělal špatně, aniž bych za to trpěl reálnými důsledky, a zkusit si to znovu, jinak. Právě na základě tohoto se učíme být lidmi ve společnosti a kriticky o ní přemýšlet. Samozřejmě tím nechci říct, že tento přístup je samospásný. Člověk musí chtít, pokud se během procesu zavře, nezbyvá než počkat, až se zase otevře.

Jak vypadá tvůrčí vztah tebe jako režisérky/lektorky a skupiny, s níž pracuješ? Liší se nějak tvůj přístup podle toho, jestli pracuješ s dětmi, s lidmi se zdravotním postižením či seniory?

Rozdíly ve vztahu jsou minimální. Musela jsem pochopit, že musím být se skupinou teď a tady, naladit se na ni, ať je jakákoliv. Musím být klidná a vyrovnaná, vědět jaké zastávám hodnoty. Pokud toto u mě funguje, pak se můžu stát průvodcem tvůrčího procesu. Cíle a jednotlivé kroky se odvíjí nejen od charakteru skupiny, ale i od toho,

co se se skupinou aktuálně děje. Musím s metodami umět improvizovat. Ráda bych zdůraznila, že dělám i obrovské chyby, ale chyba sama o sobě pro mě znamená zastavení se a hledání jiné cesty k tomu, aby proces tvorby fungoval. Chyby považuji za klíčové momenty proměny v umělecké tvorbě a v rozvoji skupiny.

Máš nějakou vizi, jak bys mohla program v příštích letech dramaturgicky dále posouvat? Neplánuješ jej rozšířit o další podobné fenomény?

Rozšiřovat záběr výběru bych jistě mohla, ale pro mě je momentálně důležité, aby se tato dílčí programová linka v programu Divadelní Flory stabilizovala. Například bych si přála, aby divadla s herci se zdravotním postižením dostala v rámci dne prostor v pozdějším čase, aby se o těchto představeních více vědělo. Co se týče estetické roviny, ráda bych dala více prostoru projektům imerzivního a interaktivního divadla. Vystává pro mě i otázka, zda program nerozšířit o besedy či workshopy na témata spojená s tímto typem divadla.

Jana Jurkasová

Je absolventkou Dramatické výchovy DAMU v Praze a studia Speciální pedagogiky se zaměřením na dramaterapii. Profesionální zkušenosti získala jako učitelka literárně-dramatického oboru na ZUŠ i jako externí pedagog Univerzity Palackého v Olomouci a Vyšší odborné školy herecké (předmět Tvořivá dramatika), v současné době působí v Divadle na cucky jako divadelní lektorka.

At' už to skončí! ...ale příští rok jsme tady zas!

KATARÍNA CVEČKOVÁ A JAN DOLEŽEL*

Zdanlivo neviditelnou, ale nepostrádatelnou súčasťou festivalu sú každoročne technici. Práve oni vedia o tvorcoch a ich dielach informácie, ktoré si my nevieme ani predstaviť. Pohybujú sa po miestach, kam sa bežný divák nedostane, vidia predstavenia z celkom iných perspektív. A podľa všetkého majú na program i festival aj veľmi špecifické názory. Ale dostať ich z nich naozaj nie je jednoduché... A to obzvlášť v posledný party večer festivalu. Beriem to však ako výzvu do budúceho roka. V ich úprimnom výkriku: „At' už to skončí!“ totiž redakcia nachádza hlboké sympatie.

Čo pre vás znamená Divadelní Flora? A ako to vidíte s tou tohtoročnou?

Technik 1: Jedenáct měsíců permanentního stresu a pak měsíc utrpení a tělesné a psychologické sebeodstruktury. Ale samozřejmě zažíváme i radost.

Technik 6: Hlavní důvod, proč Floru společně děláme, je setkávání, přes rok se prakticky nevidíme – v téhle skupině vůbec a jednotlivě zřídka kdy.

Technik 4: Letošní ročník byl pro mě nejlepší. Atmosféra ve stanu je koncentrovanější, než bývala v předchozích letech. Večer je tady vždycky pohodová atmosféra.

Technik 5: Což se odvíjí i od toho, že festivalové party jsou klidnější. V minulých letech byly mnohem drsnější, ale to souvisí i s tím, že už jsme starší a trochu jsme se usadili.

Technik 7: Já jsem letos na Floře poprvé. A premiéry jsou plné pozitivních i negativních zážitků – cenné zkušenosti. Příští rok to chci dělat znovu.

Čo si myslíte o programe 23. Flory?

Technik 3: Obecně nemáme prostor pro sledování představení. Když se v sále zhasne, tak buď usínám, nebo stojím za pultem, někdy i obě věci dohromady. Pak si raději sednu, abych pádem pult nerozbil.

Technik 1: Měl jsem velkou radost z věcí z Koreji. V rámci současného tance to podle mě dělají jinak než třeba Francouzi nebo Němci. Světelně to bylo úplně absurdní, tolik světelných změn až to nedávalo smysl, ale nějakým způsobem to fungovalo.

Technik 2: *Prodaná nevěsta* byla skvělá i *Press Paradox* byl super.

Technik 4: Nejsem fanoušek Dejvického divadla, ale *Vražda krále Gonzaga* pro mě byla letos nejlepší.

Flora je povestná aj tým, že každý rok sa tu premieľe veľa zaujímavých osobností (nielen) zo sveta divadla. Stíhate sa s nimi zoznamovať a stretávať aj vy? A na koho najradšej spomínate?

Technik 3: Nejvíce se setkáváme s jinými techniky festivalových hostů. Samozřejmě se setkáváme i ve stanu, bavíme se a někdy se i staneme kamarády. Nejradší mám, když se od nich dozvíme nějaké nové postupy.

Technik 5: Letos byla mimořádná situace, vzhledem k dvěma premiéram, takže jsme se mohli dostat i k samotnému procesu tvorby a strávit s tvůrci delší čas. Zejména mám na mysli inscenaci *Schreie und Flüster*.

Technik 4: Jednoznačně nejsympatičtější byla pro mne německá herečka Stefanie Reinsperger. Dokonce mi řekla, že jsem nejlepší DJ na světě. Tu jsem měl velmi rád.

A ako sa cítite teraz, deň pred koncom Flory?

Technik 2: At' už to skončí! ...ale příští rok jsme tady zas!

Technik 4: Teď se budeme jedenáct měsíců těšit, budeme vzpomínat a uklidňovat Hamouze a pak budeme měsíc zase „slavit“.

* (pozn. red. pomáhal s přepisem)

Cítím, že je to něco hodně znepokojujícího

KAMILA HRNČÍŘOVÁ

Po dvou hodinách strávených s Trumpem za zvuků amerických hitovek se v šapitó našťestí rozezněla jemná elektronika Alexandra Maschkeho. Mnichovský hudebník experimentuje s kombinací již hotové nahrávky se syntežátorovou improvizací.

Jak se vyvíjela tvoje hudební cesta od klasických houslí k elektronickému experimentu?

Na housle jsem hrál už ve třech letech, potom jsem přidal piano. Studoval jsem klasickou hudbu na univerzitě v Mnichově. Když jsem objevil počítačový program Garage Band, začal jsem si vytvářet houslové a klavírní nahrávky a variovat je prostřednictvím počítačových funkcí. Líbilo se mi, že můžu přirozenou barvu nástrojů přetvářet a produkovat zvuky, kterých bych jinak nebyl schopný dosáhnout. Přesunul jsem se k filmové hudbě, ve které lze kombinovat základy klasické hudby s mým vlastním stylem. Dělán to už 10 let, zajímá mě elektronika a syntetizátory. Ve své vlastní tvorbě, do které patří album *Superimposed*, si můžu dělat co chci a experimentovat.

Spolupracoval jsi také na scénické hudbě pro několik divadelních projektů. Jaký je rozdíl hrát během divadelního představení a hrát na koncertě?

Rozdíl je už v procesu kompozice i potom přímo na pódiu. Kromě toho, že při vytváření filmové nebo scénické hudby musím svoji tvorbu podřídit většímu celku, cítím jinou míru zodpovědnosti za svoji produkci. U filmu nebo u divadla je režisér tím, kdo má rozhodující slovo, a já jsem od konečného výsledku více distancovaný. Při práci na vlastním projektu jsem zcela svobodný, ale mám za něj zodpovědnost v celé šíři.

Za co jsi byl zodpovědný při dnešním koncertě?

Vlastně si nejsem jistý, jak tu zodpovědnost verbalizovat. V hudbě je těžké hledat konkrétní významy, každý má jiné asociace. Soustředím se na vytvoření emocionální narace, na kterou se lidé mohou individuálně napojit, každý po svém. Dnes jsem byl koncentrovaný na hudbu jako zvuk, ne na její významy. Soustředil jsem se na

vytvoření té správné flow mezi atmosférou v šapitó a náladou mých skladeb.

Cítíš se na pódiu víc jako interpret nebo jako performer?

V každém projektu je to jiné. Obecně ale nejsem moc na to dělat „šou pro šou“. Dnes v mém projevu nebyla žádná výrazná exprese. Dělal jsem pouze to, co bylo nutné pro vytvoření zvuku. Někdy se projevuji víc, někdy míň.

Líbil se mi moment, kdy se tvoje klidná hudba překlenuje do hřmotného potlesku, vypadal jsi, že by ses před tou vřavou nejradši schoval. Joo.

Během koncertu jsi použil festivalovou znělku, vmixoval jsi ji do svých podkladů. Jak tě to napadlo? Víš, co se v ní říká?

K festivalovému spotu jsem vytvářel hudební podklad a měl jsem ten voiceover v materiálech. Už nevím, co znamenají konkrétní slova, ale cítím, že je to něco hodně znepokojujícího. Mám připravené nahrávky, do kterých vkládám improvizované party. Naloopování nahrávky do smyček patřilo k improvizaci. Líbil se mi ten pocit a řekl jsem si, že by bylo hezké nějak propojit festivalovou tematiku s mojí hubou.

Alexander Maschke

Je vyhledávaným autorem scénické i filmové hudby. Narodil se v Berlíně a s hrou na housle začal ve třech letech. Skladbu pro film vystudoval na Hochschule für Musik und Theater v Mnichově. Vytvořil hudbu k několika celovečerním filmům i televizním seriálům a v roce 2017 byl nominován za televizní minisérii *Morgen hör ich auf* na prestižní cenu Deutscher Fernsehpreis.

KONTEXT: Divadelní Flora 2019

Divadelní Flora je... Vřelost. Komunikace. Neodtrženost herců od diváků, prolínání. Živelnost. A pro mě, protože jsem tu dlouho a nemusím nikam spěchat, výjimečně i klid.
Lucie Trmíková, herečka

Divadelní Floru můžu posoudit jenom na základě dvou dní, kdy jsme tady hráli a které byly úplně fantastické. Lidé byli skvělí, představení dopadla výborně a beseda k nim byla plodná a zajímavá. Jinak festival znám od režiséra Jirky Havelky, který o něm mluví jako o jednom z nejlepších v České republice.
Klára Melíšková, herečka

V průběhu mnoha let jsem tady hrál už několikrát. Je tu výborná atmosféra, a to nejen v divadle, ale i na Konviktu v šapitó. Potkávám spoustu lidí, na kterých je znát, že divadlu fandí. Festival má promyšlenou dramaturgii a je vidět, že lidé, kteří jej tvoří, jsou na něj hrdí. Rozhodně bych sem rád přijel na několik dní, abych si ho mohl užít i jako divák.

Martin Myšička,

herec a umělecký šéf Dejvického divadla

Na Divadelní Floře mě obecně baví její dramaturgická vyhraněnost. Tím, že si dramaturgie vždy stanoví nějaké téma, podle něhož jsou inscenace vybírány, se mi pak jednotlivá díla mnohem lépe sledují i chápou. Opravdu zvědavá jsem letos byla na německojazyčnou dramaturgickou linii. Zahajující představení mě hodně zaujalo, strhující pro mě byly především herecké výkony. Co se týče dvou premiér, stále o nich musím přemýšlet. Jsou to díla, která jsou velmi svěží a spíše v procesu než ve finálním tvaru, dle mého názoru by potřebovaly ještě důslednější dramaturgicko-režijní propracování. Na druhou stranu, proč ne. Festival to zkusil a nyní je na jeho vedení, jak experiment vyhodnotí a zda bude chtít v podobných pokusech pokračovat.

Veronika Štefanová, divadelní publicistka

Divadelní Flora je výjimečná v tom, že má vždy jasné dramaturgické zaměření. To je na ní skvělé. Umím si představit, že to v Olomouci asi není jednoduché. Dnes už má festival dlouhou tradici a je za tím vidět obrovský kus práce.

Jan Teplý, herec

Nebyl jsem na mnoha festivalech v zahraničí, ale mohu porovnat Olomouc se svým rodným městem. Cítím se tu velmi dobře, atmosféra je velmi příjemná a připomíná mi můj domov. Dokonce to tu i stejně voní.

Lim Jín-ho, choreograf

Na Divadelní Floře jsem letos poprvé a ze všeho nejvíc mám pocit, že jde o takový highlight a pečlivý výběr inscenací, které, nejen v Česku, za poslední rok vznikaly.

Viktorie Vášová,
studentka režie na DAMU, *Press Paradox*

šéfredaktorky: Katarína Cvečková, Barbora Kašparová ● redakce: Jan Doležel, Barbora Forkovičová, Diana Pavlačková, Dominika Šířová, Ema Šlechtová, Lucia Šmatláková
korektura: Daniela Hekelová ● layout a sazba: Zdeněk Vévoda ● foto: Ondřej Hruška, Lukáš Horký ● tisk: Tiskárna ČD ● web: www.divadelniflora.cz

Realizaci 23. Divadelní Flory podporují: Ministerstvo kultury ČR, Statutární město Olomouc, Česko-německý fond budoucnosti, Olomoucký kraj, Art Council Korea, SIDance, DAŇOVÉ PORADENSTVÍ TOMÁŠ PACLÍK, a.s., Státní fond kultury ČR a další festivaloví partneři. Pořadatelem festivalu je DW7, o.p.s. v partnerské spolupráci s Moravským divadlem Olomouc; generálním mediálním partnerem 23. DF je Česká televize, hlavním mediálním partnerem Český rozhlas Vltava.

za podpory

pořadatel

ve spolupráci

generální mediální partner

hlavní mediální partner

